

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת אחרי-מות - קדושים

מהדורת כנסת ישראל

לזכות רפואה שלימה

חיה מלכה בת בת-שבע

בתוך שאר חולי ישראל

פרנס השבוע

לע"נ הרב קלמן שמאי ספרקה זצ"ל

להנצחות ובירורים: 076-599-4020

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אלעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

052-710-9132.....רמת אברהם	058-328-5464.....עזרת תורה	<u>ירושלים</u>
<u>ביתר עילית</u>	עזרת תורה.....ספרים ווינקעל	אריז הבירה.....053-318-4381
058-324-5544.....גבעה A	עלי הכהן 15	ביהכ"נ הר צבי.....052-763-2150
052-760-2289.....גבעה B	צומת בר אילן.....ספרי אור החיים	בית וגן.....054-841-9231
<u>ערים אחרות</u>	בר אילן 4	גאולה-זכרון משה.....054-841-7272
054-840-2444.....אלעד	052-266-9937.....קרית משה	גבעת צרפתית.....022-625-0612
03-570-3134.....בני ברק	רוממה-המ"ג.....02-650-2327	גבעת שאול.....058-325-5458
054-851-9014.....ברנפולד	רחביה.....ביכ"הגר"א	גני גאולה.....058-321-9933
058-322-0251.....גבעת זאב	רמות.....02-586-0088	הר נוף.....
02-534-2467.....טלזסטון	רמת אשכול.....058-718-5065	ישיבת מיר.....054-851-9014
052-447-4126.....מודיעין	רמת שלמה.....050-412-7721	נוה יעקב.....052-766-5331
08-974-3086.....קרית ספר	<u>בית שמש</u>	סורוצקין.....שער הספר
052-760-6491.....רכסים	רמב"ש א'.....058-324-0374	סורוצקין 31
055-674-8959.....תל אביב	רמב"ש ג'.....052-767-4151	סנהדריה.....02-536-2280
	רמב"ש ג' 2.....054-842-7664	סנהדריה המורחבת.....054-859-3064

לבירורים והנצחות : 076-599-4020

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

צריכים את עזרתכם! נא לתרום בעין יפה!

תרומות חודשיות מומלצות: 10 ש"ח, 20 ש"ח, 50 ש"ח, 100 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 200 ש"ח

הנצחת חצי פרשה - 500 ש"ח

פרנס השבוע (יותר מאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדרים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT [TORASAVIGDOR.ORG/DONATE](https://torasavigdor.org/donate) (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 89

הדפסה - "בית הדפוס" 1155-210-077

תורת אביגדור

פרשת אחרי-מות - קדושים

המניעים לפרישות

איזהו קדוש?

בפרשת השבוע, הקב"ה אומר לעם ישראל: "קדשים תהיו". יש אנשים שסוברים בטעות שמילים אלו הן הקדמה למצוות שנצטוונו בהם בהמשך הפסוקים, כלומר שאנו מצווים להיות קדושים על ידי שמירת שבת, ע"י הימנעות מלעבוד עבודה זרה, ע"י אי אכילת פירות ערלה וכו', אבל אין כאן ציווי בפני עצמו. אבל הם טועים - "קדושים תהיו" הינו ציווי. הקב"ה מצווה אותנו להפוך את עצמינו לקדושים. כך מבואר בדברי חז"ל שמביא הרמב"ן, וכפי שנבאר.

א"כ, מוטל על כל אחד ואחד מאתנו להקדיש זמן לשאול את עצמו: "כיצד אהיה קדוש? מהי התכנית שלי להפוך לאדם קדוש?" האם עלי לומר הרבה מזמורי תהילים? אולי לסיים ש"ס? יתכן שגם זה נכלל במצוה זו, אבל הבה ונשמע מה יש לחז"ל הקדושים לומר בענין. זה לשון התורה כהנים: "קדושים תהיו - פרושים תהיו". בכדי להיות קדוש, האדם צריך ללמוד כיצד לומר לעצמו: "לא!", ולסרב לחלק מההנאות הקיימות בעולם. דבר זה אינו רשות אלא חובה - האדם **חייב** ללמוד איך לפרוש מהעולם הזה!

וככל שהאדם פרוש יותר, כך הוא מתקדש יותר. כן מבואר במסכת תענית (יא, א), שהיושב בתענית נקרא קדוש, קל וחומר מנזיר שנקרא קדוש אע"פ שלא ציער עצמו אלא מדבר אחד, זה שציער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה. התורה אומרת שפרישותו של הנזיר מקנה לו "נֶזֶר אֱלֹקִיוֹ עַל רִאשׁוֹ" (במדבר ו, ז).

הארוחה המלכותית

במסילת ישרים (פרק יג) מאריך הרמח"ל בענין זה, ומביא כמה וכמה מאמרי חז"ל המוכיחים שיש מצוה לפרוש מתענוגי העולם הזה. אחד המקורות שהוא מביא הוא הפסיקתא (ו, ב), שם דורשים חז"ל את הפסוק "צדיק אוכל לשובע נפשו" (משלי כה), שמתייחס לחזקיהו מלך יהודה, שהיה אוכל ב' לטרין של ירק בכל יום. 'לשובע נפשו' פירושו שהוא אכל אכילה שיש בה תכלית ומטרה, ולכן אע"פ שמן הסתם היו טבחים מומחים שעמדו לרשותו, מהם יכול היה לבקש לאפות מאפים משובחים, ולבשל עבורו כל מעדן שניתן להעלות על הדעת, הוא לא ביקש אלא ירקות.

יתכן שלאורחיו הוא הגיש יותר, אבל הוא עצמו הסתפק במאכלים פשוטים, ונמנע מכל סוג של מותרות. כך חי את חייו האדם הגדול הזה - חזקיהו מלך יהודה.

לא רק עבור הגדולים

אבל פרשת קדושים מלמדת אותנו שדרך זו אינה רק דרכם של אנשים גדולים. "פרושים תהיו" - כולכם מצווים לקדש את עצמכם על ידי פרישות מהעולם הזה. כולנו מצווים לפתח מבט כזה של פרישות. כמובן שזה דורש התלמדות ומחשבה, מתי כן ומתי לא. יש פרישות שהיא אסורה - כאשר היא מזיקה, וממילא היא איננה נכונה. לדוגמא, אדם שנמנע מלאכול מאכלים מזינים - הרי הוא חוטא. אסור לאדם למנוע מעצמו את המאכלים הטובים שקיימים בתפריט הנורמלי.

דוגמא נוספת - אדם שפורש מדיבור. אמנם זהו דבר טוב, אבל מה נאמר אם הוא ימנע מלומר שלום לרעייתו או לחבריו? או אם הוא אינו מוכן להקדיש דקה או שתיים כדי לשמח את חברו השרוי בעצב או בדיכאון? אדם זה היה יכול להחיות את רוחו של חברו על ידי כמה מילים, אבל הוא נמנע מזה בגלל פרישותו. זהו חוטא!

המילה "פרישות" פירושה לפרוש מדברים המותרים **שאינם הכרחיים**. ולכן, למרות שאנחנו שואפים להשיג פרישות, מכל מקום הפרישות צריכה להעשות באופן שהיא איננה מזיקה לאחרים ואיננה מזיקה לאדם עצמו. אולם אין ספק שהמושג של פרישות כשרה הוא דבר חשוב ביותר, והוא אמור להיות אידיאל שכולנו חותרים אליו. בין אם זו פרישות בהיקף גדול או אפילו בהיקף קטן - כל יהודי צריך להשתדל להשיג איזו בחינה של פרישות.

בעצם, למה לא?

אמנם, אם החלטנו להיות פרושים מתענוגי העולם, בודאי נרצה להבין מדוע אנחנו עושים זאת. מה יעודד ויניע אותנו להיות פרושים?

והנה אם נעיין שוב בדברי המסילת ישרים, נראה שהוא מסביר את העניין כך: "והנה כלל הפרישות הוא מה שאמרו זכרונם לברכה (יבמות כ, א) קדש עצמן במותר לך, וזאת היא הוראתה של המלה עצמה, פרישות, רוצה לומר, להיות פורש ומרחיק עצמו מן הדבר, והיינו, שאוסר על עצמו דבר היתר, והכונה בזה לשלא יפגע באיסור עצמו. והענין, שכל דבר שיוכל להוולד ממנו גרמת רע אף על פי שעכשיו אינו גורם לו וכל שכן שאיננו רע ממש, ירחק ויפרוש ממנו". כך מבין המסילת ישרים את העניין - להרחיק את עצמו מהאיסורים עצמם.

לדוגמא - אדם האוכל ללא שליטה, אפילו אם הוא אוכל רק מאכלים עם ההכשר הטוב ביותר, ברגע שהוא כפוי על ידי תאוותיו לאכול את כל אשר רואות עיניו, יהיה קשה לו להימנע ממאכלים אסורים. אם הרופא אוסר עליו לאכול סוכר משום שהדבר מסוכן עבורו - קשה לו מאוד לעמוד בזה. גם אם הוא מצליח להתגבר - בכל זאת, זו מלחמה יום יומית, משום שתאוות האכילה היא זו ששולטת עליו.

המקום המתאים ל"לחיים"

לעומת זאת, כאשר אדם אוכל רק מאכלים בריאים ומזינים, הוא לומד לשלוט על עצמו. הרמב"ם (פ"ג מהלכות דעות ה"ד) כותב שהאדם צריך לאכול רק מה שטוב ובריא עבורו, "לא ככלב וכחמור" האוכלים רק מה שערב לחיכם. וזה מה שעושה הפרוש - הוא אומר לעצמו "לא" ועוד פעם "לא", ועל ידי זה הוא מחזק את "שרירי הלא" שלו. וכך, חוץ מהעובדה שהוא בריא, גם יותר קל לו לומר "לא" לדברים גרועים יותר. אם יזדמן לו נסיון בדבר האסור ממש, יהיה לו יותר קל לומר "לא", מכיון שהוא כבר הרגיל את עצמו להימנע מדברים מסוימים.

אפשר להתאמן על זה בכל מיני הזדמנויות. לדוגמא אדם שסיים לסעוד את לבו בארוחת צהריים טובה, וכעת מגישים לו פרוסה של עוגת שוקולד טעימה. הוא יכול לומר לעצמו: "לא, כבר שבעתי! אני לא זקוק לזה!" או אם אתה משתתף ב"קידוש", וחבירך שואל אותך "נו, א' 'לחיים'?" ומציע לך "וויסקי", תאמר לו תודה, תברך ותשתה טיפה, וכאשר הוא אינו מסתכל, שפוך את זה על הרצפה [אלא אם כן מדובר ברצפה המכוסה בשטיח...]. האמינו לי - הרצפה היא המקום הטוב ביותר עבור "וויסקי". אין מנוס מזה - מי שרוצה לקיים את דבר ה', חייב להתאמן ולהתרגל להיות פרוש.

ללמוד איך לדבר

עבודה זו של פרישות נוגעת לא רק לאכילה ושתייה, אלא לכל בחינה של חיינו. רבינו הגר"א זיע"א כתב שהפרישות הטובה ביותר היא פרישות בדיבור, והוא ממליץ להתענות תענית דיבור - מפעם לפעם להקדיש יום שבו לא ידבר האדם מילה, וכמו שנהגו הרבה יהודים טובים. מן הסתם, ביום זה כדאי להסתגר בחדר, ואם יוצא שהאדם הולך לבדו ברחוב, ומישהו מבקש ממנו להדריך אותו כיצד להגיע למקום כלשהו, אפשר להראות לו באצבע. כמובן שכל אחד היה מעדיף לפתוח את פיו ולהוכיח איזה "מאכער" הוא, וכיצד הוא יודע להדריך בצורה טובה, ואחר כך לזכות ל"תודה רבה" לבבית, אבל הוא מתגבר ומשאיר את פיו סגור!

עם זאת, אין צורך ללכת דוקא לכזו קיצוניות. אם באופן כללי אדם מאמן את עצמו להימנע משיחות פזיזות וחסרות אחריות, אם הוא מרגיל את עצמו לשמור על פיו, זה כבר משהו. על ידי פרישות מדיבורים שאינם נחוצים, יהיה לו קל יותר לסגור את פיו במקרה שהוא נקלע לחברת בני אדם שבה היה יכול "להרוויח" כמה וכמה עבירות אילו היה משתתף בשיחתם.

נתאר לעצמינו אדם שיושב בחתונה, וכעת הוא נידון לשבת שלוש שעות במקום אחד. והנה הוא מגלה שבסמוך אליו בשלחן יושבים חבורה של אנשים קלי-דעת, שאוהבים לדבר על כל העולם. אדם שמעולם לא התרגל לשלוט על פיו, עלול למצוא את עצמו נסחף אחרי סביבתו, משום שמבחינתו, הוא איש שמצטרף לכל שיחה בשמחה וברצון. יתכן מאוד ששלושת שעות אלו חרצו את גורלו. שלש שעות של ליצנות, לשון הרע ואונאת דברים - יתכן וידרשו לאדם כל חייו כדי לכפר על זה.

לעומת זאת, אדם שהוא פרוש - כבר התרגל לשלוט על פיו, ולכן הוא יושב שם ויסיח את דעתו מלהאזין לדבריהם, וישב בבדידות מכובדת, או שימצא תירוץ לחמוק מהשלחן.

ללמוד כיצד להסתכל

ישנה גם פרישות בהסתכלות. הפרוש מרגיל את עצמו להסתכל רק במקומות בהם יש לו צורך לעשות זאת, לדוגמא, כאשר הוא חוצה את הכביש, שם עליו להביט היטב שלא עוברות מכוניות. אבל ברגע שהוא מגיע לצד השני של הכביש - עיניו דבוקות למדרכה, עד שהוא מגיע לכביש הבא. הוא אינו נושא את עיניו כלפי מעלה אלא אם כן משהו אומר לו שלום, שאז הוא מרים את עיניו כדי לקיים את המצוה של "הוי מקבל כל אדם בסבר פנים יפות" - ועונה לו כשעל פניו מבט נעים.

אדם זה הוא פרוש; הוא אינו מסתכל במקומות שאין לו צורך בהם. בודאי שהוא אינו מסתכל על מודעות רחוב או שאר דברים אסורים, וכך, מה שמהווה נסיון עבור אנשים אחרים, אינו נסיון כלל עבורו, פשוט משום שהוא בכלל לא ראה את מה שאחרים רואים - הוא אינו מסתכל לכיוון הזה. קל לו להתרחק מן העבירה, משום שהוא כבר השיג שליטה על עצמו, ועיניו אינן מטיילות במקומות אסורים. הוא מנצל את מתנת הראיה עבור דברים חשובים באמת.

פרישות בהוצאות

יש גם פרישות בהוצאות. אנשים חכמים ירגילו את עצמם שלא לבזבז שקל מיותר. האם רק משום שיש כאן איזה דבר למכירה, אתה צריך לבזבז את הכסף שהרווחת בעמל רב? המודעה צועקת: "היכנס וחסוך!" אבל אתה תחליט "להישאר בחוץ" ולחסוך יותר! הרי עד לרגע בו ראית את המודעה, מעולם לא עלה בדעתך שאתה צריך את המוצר הזה. אם אין צורך לקנות אותו, אם אתה יכול לחיות בלעדיו, אז השאר אותו בחנות ושמור את כספך בבנק. אנשים שמתרגלים לבזבז כסף, הופכים לעבדים לדחף הזה, ולעתים קרובות הם קונים חפץ רק בגלל שהוא מוצג בחלון הראווה. הרגל זה עלול להביא לאדם הרבה צרות.

אנשים זהירים, אנשים שהם קמצנים כאשר זה מגיע לבזבז כסף, נמצאים במקום טוב יותר, כי הם אינם מתפתים לעשות דברים המבזבזים את זמנם, כספם ובריאותם. אם משהו יציע לך להצטרף ל"טיול מפנק" בחוץ לארץ, זה אפילו לא מפתה אותך. אתה תאמר לו: "תודה רבה, אבל יש לי מקומות טובים יותר לטייל בהם" כי אתה כבר יודע שהרחוב שלך הוא יותר יפה מכל מה שתראה שם - וגם בטוח יותר.

אולם כאשר לאנשים יש דחף להסתכל ודחף לבזבז ודחף לאכול ודחף לדבר - בעצם הם עבדים לרצונות שלהם, והם תמיד נמצאים רק פסע אחד מהאסון. וזו הסיבה שהפרוש אותו מתאר המסילת ישרים, דואג להיות תמיד בשליטה.

כעת הזכרנו רק כמה דוגמאות - אבל יש ענפי פרישות נוספים; אם תשקיעו בזה מחשבה, תוכלו להבחין בעצמכם באילו אזורים בחייכם משתלם לכם להיות פרושים. אבל יהיה אשר יהיה, הצד השווה שבהם - לפי הגדרתו של המסילת ישרים - הוא, שהפרישות שומרת על אדם מלבוא במגע עם דברים אסורים.

פרישות מסוג אחר

כעת נלמד את נושא הפרישות מהיבט אחר. כמו שבמסילת ישרים ישנם את פרקי הפרישות, כך גם בחובות הלבבות יש את "סער הפרישות". זהו אותו נושא, אבל הוא ניגש אליו מכיוון שונה לגמרי. אין כוונתי לומר שהוא חולק על המסילת ישרים; הדברים שלמדנו עכשיו מקובלים על כל מי שמבין מהי התורה, אך החובות הלבבות מלמד אותנו שיש טעם עוצמתי נוסף, מדוע עלינו להתנזר ולפרוש מהנאות העולם הזה.

החובות הלבבות מסביר, שכדי להבין מהו המניע שלנו לנהוג בפרישות, עלינו להבין שהסיבה שבגינה באנו לעולם היא כדי למלאות את ראשנו במחשבות על השי"ת. "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" - אהוב את ה' בכל שכלך [כי לב בלשון הקודש מציין המחשבה, כמו שנאמר (דברים ח, יז) ואמרת בלבבך, ונאמר (משלי ו, יח) לב חורש מחשבות].

והנה, האדם אינו מסוגל לאהוב שני דברים כאחד. דבר זה כתב הרמב"ם (פ"י מהלכות תשובה ה"ו): "דבר ידוע וברור שאין אהבת הקדוש ברוך הוא נקשרת בלבבו של אדם עד שישיגה בה תמיד כראוי ויעזב כל מה שבעולם חוץ ממנו. כמו שצוה ואמר בכל לבבך ובכל נפשך". אם אדם אהב איזה תחביב או איזה ענין אחר - הרי זה בלתי אפשרי עבורו לרכז את מחשבותיו בה', ובהשקפות אותם מבקש הקב"ה שיהיו לנו. וכך מבאר החובות הלבבות את הסיבה שמחמתה אמנו צריכים להיות פרושים מהעולם - משום שאנו צריכים ששכלנו יהיה פנוי לדברים גדולים וחשובים יותר.

דירתה היקרה

אנו מציגים כעת מושג מדהים ומופלא. רעיון זה מתואר על ידי שלמה המלך בספר משלי, על ידי המשל הבא: נניח שיש לך מחסן או תא שאתה שוכר בעשרת אלפים דולר בשבוע. האם היית מניח שם את נעליך? אין לך בזבז גדול מזה! בוודאי שהיית מניח שם רק את רהיטיך היקרים ביותר, כי אסור לך לבזבז סנטימטר של שטח יקר זה - ואת הנעליים שלך אתה יכול להשאיר במסדרון. זהו מה שאומר לנו שלמה המלך: "ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים" - מחשבותיו של האדם, חדרי שכלו, הם הדירה היקרה ביותר שתוכלו למצוא - כל סנטימטר הוא נדל"ן בעל ערך עצום. ולפיכך יש להשאיר דירה זו נקיה ומסודרת, פנויה מכל סוג של "ריהוט" מיותר, על מנת שהדברים הנחוצים באמת יוכלו לדור בו.

אנו זקוקים למרווח בשכלנו עבור כל ה"רהיטים יקרי הערך" של התורה - הרי לשם כך נועד השכל, רק שאנחנו לא עושים את זה! הראש שלנו עמוס בדברים מיותרים. אם הראש שלך תפוס באיזה ענין פעוט וחסר ערך, אם אתה חושב על ויכוח שהיה לך עם השכן, או על איזה תחביב שלך - העומס בראשך מונע ממחשבות והתבוננויות נהדרות של תורה ועבודה מלהיכנס לשכלך. זהו חוק בפזיקה, ששני עצמים אינם יכולים לתפוס מרחב אחד בו זמנית.

ציורים של בראשית

אחד ה"רהיטים" היקרים שמוחו של האדם אמור להיות תפוס בהם הם ציורים והמחשבות. לדוגמא, בראשנו צריכה לשכון ציור של יצירת היקום, תמונה מדהימה המתוארת בפרשת בראשית. הכל נברא יש מאין, והכל נוצר ברצף כה מפואר. ראשית קם ונוצר כל החלל, הרקיע. אחריו נוצר כדור הארץ, ואז היבשה הגיחה מהמים. אחר כך נוצר האור, ולאחר מכן באה השמש;

כל שלב של היצירה בא בזה אחר זה - איזה ציור מרהיב! חבל שאנשים אינם מבינים שאלו הם הרהיטים שאמורים לשכון כבוד בשכלנו.

אם הנך חפץ להיות אדם מרומם יותר, בעל טבע גבוה יותר, יש לי הצעה עבורך: כאשר תצא החוצה היום בערב, בעודך צועד במורד ברחוב, הקדש כמה רגעים לחשוב שמי שיצר את היקום יש מאין מביט בך כעת. תנסה את זה! זהו "רהיט" יקר מאוד! כאשר אתה חוזר בבוקר מבית הכנסת לביתך, או כשאתה ממתין בתור במכולת כדי לרכוש חלב, במקום למלא את מחשבותיך ב"ריהוט זול" ולחשוב מה תמרחר על הלחם בארוחת הבוקר, תתחיל לשנע רהיטים יקרים אל תוך שכלך, כגון מחשבות על הבריאה יש מאין; השקיע דקה בציור של בריאת היקום. זוהי הקדמה לכל התורה כולה - גם כאשר אנו לומדים חלקים אחרים בתורה, עלינו לזכור שהכל מבוסס על כך שהעולם נברא יש מאין.

"יום אשר עמדת"

מדוע שלא תקדיש חצי דקה ביום כדי לחשוב על מעמד הר סיני? האם מעולם לא שמעת על הרעיון הזה? זהו פסוק מפורש! "כִּי הִשְׁמַר לְךָ וְשָׁמַר נֶפֶשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּאָר עֵינֶיךָ... יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב" (דברים ו, ט-י).

הו! איזה יום זה היה! יום אדיר, שכמותו לא היה לפניו ולא יהיה אחריו בתולדות העולם! אנשים שמעו את קולו של ה'! "הִשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹקִים" (שם פסוק לג) - האם אומה שמעה אי פעם קול כל כך מתוק וכל כך נורא? האנשים שם התעלפו! הם מתו ונאלצו לעבור החייה! זו הייתה התרגשות - חוויה מפחידה, ובכל זאת החוויה הכי שמחה אי פעם. אתה חייב לפנות תמיד מקום בשכלך לציור כה נהדר, איך קולו של הקב"ה רועם מהר סיני. שים את הרהיטים הללו בחדר האחוז של נפשך. מלא את חדרך בדעת.

ראש-מוסך

אדם שיש לו ראש מלא ב"משעסען", מלא בשטויות - לא יהיה לו מקום למחשבות הנהדרות הללו. נאמר שיש לך בראש את האידיאל ה"יפה" של מכונית; המוח שלך מלא במחשבות על התעסקות במנוע המכונית שלך. אולי יש לך דאגה אובססיבית לצמיגים או לשטיפה של האוטו. אתה חושב לעצמך שמחר בבוקר, אם יהיה לך זמן, תיקח את שואב האבק ותנקה את כל הריפודים של המכונית. מכונית ומכונית ומכונית ועוד פעם מכונית. המוח שלך הוא מוח של מכונית. במקום שהשכל שלך יהיה מלא בריהוט היפה של אידיאלים תורניים, יש לך ראש שהוא מוסך, מלא בצמיגים וחלקי חילוף.

זו רק דוגמה אחת. מוחם של אנשים מלא בכל מיני סוגים של דברים מיותרים: בגדים, כסף, "גדג'טים" יקרים, אוכל, טיולים. אבל הנה לפנינו אדם שאין מכונית; אין לו גם צעצועים יקרים, ולכן ראשו ריק. כמובן, ראש ריק הוא גם כן דבר בלתי רצוי, ולכן, אם הוא מעוניין להעביר לדירתו הריקה חפצים יקרי ערך, הוא יכול להתחיל להעביר אליה ריהוט של "סוויטה" יוקרתית, להפוך את שכלו לארמון יפהפה, ולהכניס מיטות של זהב, כיסאות של זהב, גביעים מזהב ועוד רהיטים מרהיבים.

ארמון התענוגים

יכול האדם להכניס לארמון שהוא בונה, תמונה של יציאת מצרים. "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים טז, ג) - אנו מצווים לזכור את יציאת מצרים בכל בוקר וערב. אמנם ישנם אנשים המשלמים מס שפתיים, ומסתפקים בכך שהם אמרו את פסוקי יציאת מצרים, ואח"כ שוכחים מזה, אולם אדם החפץ לבנות לעצמו ארמון מלא בתענוגים, צריך לקבוע את יציאת מצרים כהתקן קבוע בשכלו - עליו להיות מודע תמיד ליציאת מצרים.

בעוד האדם מתרגל לפרוש מהדברים הפחות חשובים, במשך השנים הוא מכניס עוד ועוד אביזרים לדירה המלכותית הזו שבשכלו. ככל שהאדם יעריך יותר כל סנטימטר משכלו, כך הוא יקדיש יותר זמן למחשבות של תורה - והכל מתחיל בשכל הפנוי מענייני העולם המיותרים.

האידיאליסט המרושש

אומרים חז"ל במסכת נדרים (פא, א): "שלחו מתם, הזהרו בבני עניים, שמהם תצא תורה". בני ארץ ישראל שלחו למנהיגים שבבבל, שאם מגיע אליהם בחור עני, יש להם לעשות השתדלות מיוחדת לקרב אותו. בני עניים הם יהלומים, משום שמהם יוצאת גדלות בתורה.

שואל הר"ן, מדוע דוקא מבני עניים תצא תורה? מה מיוחד במשפחות עניות שהן מייצרות תלמידי חכמים? מסביר הר"ן, שהטעם הוא משום שלבני עניים אין שום דבר אחר מלבד התורה. מעולם לא היה דבר אחר שהעסיק את שכלם. לא היו להם "זמנים טובים" של בילויים, לא היה להם כסף לבזבז, אז ראשם עסוק רק באידיאליים. בחור עני עושה את דרכו לעבר הישיבה, ובראשו הוא חושב רק על הגמרא. הוא אוהב את הגמרא, ומתעתד להיות גדול בישראל. בין אם יהיה "גדול" גדול, ובין אם יהיה "גדול" קטן, אבל גדול הוא יהיה - משום ששכלו תפוס רק בזה.

לעומת זאת, בחור בן עשירים שיוצא בדרכו לישיבה, עונד על זרועו שעון יקר, ובמזוודתו מונחים כל מיני חפצים ומוצרים כאלו ואחרים שיעסיקו אותו. אבל יש לזה מחיר! לא רק מחיר כספי, אלא יותר גרוע מזה. המחיר הוא שטח פנוי בארמון שבשכלו. ראשו עסוק במצלמה היקרה ובשאר התפנוקים שברשותו, ולכן, אע"פ שהוא בחור ירא שמים ונעים הליכות, בחור טוב ונחמד - אבל ראשו עמוס מדי בעניינים אחרים.

אופניים, פטישים וסופגניות

לבני עניים יש הרבה פחות הזדמנויות לבזבז את חייהם! כשאני הייתי ילד, מעולם לא היו לי אופניים. היינו כל כך עניים, שכאשר רציתי לקנות לעצמי פטיש קטן, שמחירו היה רבע דולר - לא היה לנו כסף לזה! הייתי צריך לחסוך פרוטה לפרוטה כדי לקנות לעצמי את הפטיש הקטן. איזה דבר גדול זה היה עבורי! ברוך ה', לא היה לנו כסף לצעצועים.

נמחיש את הענין שאנו מדברים בו בעוד משל: אדם מתיישב ליד השלחן כדי לאכול ארוחת בוקר, ובמקום לאכול בריא ומזין, הוא בוחר לסעוד את לבו בצלחת דגני בוקר עמוסי סוכר, ולקינוח הוא אוכל סופגניה שמנונית. אדם זה לא קיבל את התזונה לה הוא זקוק, כל מה שהוא קיבל זה כאב בטן. הוא עוזב את השלחן עם כאב בטן, וכעת אין כבר מקום עבור האוכל המזין

והבריא לו זקוק הגוף. כמו כן, אדם ששכלו מלא בדגנים מסוכרים וסופגניות ומכונניות מפוארות - כבר אין מקום בשכלו לתענוגים האמיתיים שה' חפץ שנהנה מהם.

השאר מקום פנוי

הפרישות, כך כותב החובות הלבבות, היא הפתרון לבעיה. על ידי הפרישות, האדם מפנה את שכלו מהענינים הבלתי חשובים והבלתי נצרכים שבעולם הזה, וכך יכול הוא להכניס אל תוך שכלו את הדברים החשובים באמת. אל תעסוק במוותרות! מי שאינו בדרך ומוכן לאכול את כל סוגי המאכלים, ממילא אינו מקדיש זמן רב מדי לארוחותיו, וכך עתותיו הם בידי, והוא יכול להשתמש בהם עבור הדברים החשובים בחיים. לעומת זאת, אדם שאוהב רק מאכלים מסוימים, או שאוהב לאכול במסעדות [ובכך שהוא אוסף אל צלחתו חיידקים של אנשים אחרים], צריך להקדיש זמן ומחשבה ל"מה אוכל היום?" או "באיזו מסעדה אסעד הערב?", וכמעט ולא נשאר לו שטח פנוי בשכלו עבור הדברים החשובים בחיים.

בודאי שאין כוונתי לומר שאין להתעסק בשום עסק גשמי. אדם צריך לחיים נורמליים, ובכלל זה עבודה, סידורים, ושאר ענינים גשמיים, אבל צריך לזכור לא "להיכנס" לעניני עולם הזה, לא להתאהב בהם. אם אין לך צורך ברכב, אל תקנה רכב, אם יש לך צורך, אז אין לך ברירה, אבל אל תתן לרכב לתפוס לך את הראש. פעם היתה מודעה שהתפרסמה על גבי אוטובוסים: "תכנס לענין!" - ואנחנו אומרים "אל תכנס לענין!" תישאר מחוץ לענין!

זוהי דרכו של החובות הלבבות בביאור ענין הפרישות - להשאיר את שכלנו פנוי עבור השימוש הנפלא לשמו הוא נוצר! חיים רק פעם אחת - אז האם לא כדאי לנצל את שכלנו לשמש כדירה עבור מחשבות מרוממות? אנחנו רוצים להשאיר את שכלנו פנוי עבור המחשבות שאמורות להעסיק אותו, ובכך להפוך אותו לחדר מלא באבזרים יקרי ערך - "וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֹאוּ כָּל הוֹן יָקָר וְנָעִים".

הנאות שווא

וכעת אנחנו מגיעים לדרגה נוספת, והוא ענין שלישי שימריץ ויניע אותנו להשיג פרישות, והיא, שהפרישות מביאה לאדם חיי אושר **בעולם הזה**! כן, בעולם הזה! זו כבר פרישות שכולם היו רוצים ללמוד אודותיה!

אולם, על מנת להבין זאת, חשוב להקדים ולומר, שאחד הדברים הנפוצים ביותר שגורמים לנו לא להיות מאושרים בעולם הזה הוא הרדיפה אחר הנאות שווא. על ידי רדיפה אחר הנאות ריקות, אנשים מונעים מעצמם את ההנאה הגדולה ביותר בעולם הזה - אושר שהוא הרבה יותר אמיתי, והרבה יותר נגיש לכל אחד ואחד.

הם ממשיכים לרדוף אחרי האושר, אך הם אינם מוצאים אותו. כאשר הם יוצאים ל"בילוי" - הם חוזרים הביתה בסוף היום, והם נוחלים מפח נפש, משום שהם מבינים שהכל ריק, ולא נשאר להם כלום מאותן ההנאות. יש כאלו המחפשים אושר על ידי נסיעה למרחקים, אבל האמינו לי, גם שם הם לא ימצאו את האושר אותו הם מחפשים, משום שאושר ניתן להשיג אך ורק על ידי

עמל ועבודה קשה, ומי שמנסה להשיג אושר בדרך הקלה - בודאי יתאכזב. אולי יהיה לו "כיף", אולי הוא יחווה איזה "ריגוש", אבל אושר - לא. חייו הם אכזבה אחת גדולה.

עולם טוב מאוד

מצד שני, אנו יודעים שהעולם הזה אינו מקום של אכזבות; עולמו של הקב"ה הוא עולם מאושר! אנו יודעים שה' הוא טוב ומטיב. איננו יכולים להתחיל לחיות בעולם הזה בצורה מוצלחת אם לא נטמיע בעצמותינו את היסוד הזה, שהקב"ה ברא את הכל לתכלית הטוב. "עולם חסד יבנה" (תהילים פט, ג) - ה' ברא עולם של חסד. הדבר הראשון שהקב"ה אמר לנו הוא, שנדע עד כמה העולם הוא טוב. "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד" (בראשית א, לג). אם ה' היה אומר שהעולם הוא "טוב" ולא "טוב מאוד", היינו מבינים שזהו שבח גדול מאוד, כי ה"טוב" של השי"ת הוא טוב מאוד. אז כאשר ה' אומר שהעולם הוא "טוב מאוד", אז פירושו של דבר שהוא טוב מאוד מאוד מאוד! הקב"ה אינו נותנת חותמת של "טוב מאוד" אלא "כ זהו דבר טוב במיוחד!

להנות מהכל

לא רק שהעולם מלא בהנאות, אלא שהנאות אלו מזומנות לכל דורש, והקב"ה מצפה מאתנו שנהנה מהם ונעריך אותם. שלמה המלך אומר בקהלת: "וְכָל אֲשֶׁר תֵּשְׁאוּ עֵינֵי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם", כלומר שמכל דבר אותו ראה, הוא נהנה מדגימה קטנה שלהם, וכן כתוב בירושלמי (פ"ד הי"ב): "עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כהל שראתה עינו ולא אכל". זה נשמע טוב! יש כאן מצוה - לנסות ולטעום כל דבר שרואים, ואם לא, אדם יתן על כך את הדין.

אם כן, אנחנו רואים שזהו דבר טוב ואידיאלי להנות מהדברים שברא עבורנו הקב"ה בעולם הזה. ה' רוצה שנהנה מהעולם! אז כיצד אנחנו אומרים שצריך לפרוש ולהינזר מתענוגי העולם הזה?

להנות מהאור

כדי לענות על שאלה זו, עלינו לברר על אילו הנאות מדבר שלמה המלך בפסוק זה. וכאן אציג את אחת ההנאות המדוברות, הנאה שתפתיע כל אחד, ומצד שני תגרום לכולכם להבין על אילו הנאות דיבר הפסוק.

כתוב בקהלת (יא, ז): "וּמְתוֹק הָאוֹר וְטוֹב לְעֵינַיִם לְרֹאוֹת אֶת הַשֶּׁמֶשׁ". ומבאר רבינו יונה בשערי תשובה (שער ב, מאמר ט) שכוונת הפסוק לאיש זקן, שכבר איבד את טעם האוכל, ושאר ההנאות כבר אינן קוסמות לו, ואולי הוא יחשוב שאין לו ממה להנות בעולם הזה. אבל זה הרי לא יתכן, מפני שהקב"ה אמר שהעולם הזה הוא טוב מאוד. הוא לא אמר שזה טוב מאוד רק עד גיל שמונים!

מסביר רבינו יונה, שההנאה שהוא יכול לקבל מהעולם הזה היא הנאה מאור השמש! אם הוא ילמד להנות מאור השמש, הוא יהיה אדם מאושר לעד! אור השמש - איזה תענוג! כמה טפשים הם בני האדם שחיים את חייהם ואינם מעריכים את אור השמש!

אני מודע לכך שרעיון זה בהחלט אינו מקובל על אנשים רבים. הם חושבים לעצמם: "זו הנאה? זהו תענוג? הרי זה בחינם, זה כל כך זמין". אבל אנחנו לומדים כאן סוד גדול: כל הדברים הטובים בחיים הם בחינם! רק שאנשים לא יודעים להיות מאושרים איתם. וכן כתוב החובות

הלבבות (שער עבודת האלקים פ"ה), שאנשים נוטים להתעלם מה"טובות הכוללות" כלומר התענוגות הכלליות שיש לכולם, והם מחפשים רק את ה"טובות המיוחדות", שיש רק להם ולא לאף אחד אחר, ורק אם יהיו להם דברים כאלו, אז הם ירגישו מאושרים. הם חושבים שתענוג הוא רק דבר שיש לי לבדי.

אבל החובות הלבבות כותב שאדם כזה הוא טיפש, משום שהקב"ה רוצה שנהנה מהמתנות שהוא מעניק לכולם. האם העובדה שהשכן שלך נהנה מאור השמש, אמורה למעט מהנאתך?! הקב"ה נותן ונותן עוד ועוד כל הזמן, ותפקידנו הוא לפתוח את עינינו ושכלנו, ללמוד את ההנאות הללו ולהנות מהם. ומי שלא עושה כן - עתיד ליתן דין וחשבון על כך שלא נהנה מהם!

איזה אושר גדול הוא להנות מאור היום. כמה טפשים האנשים - בנים ובנות הולכים ברחוב ויש להם כיסים מלאים כסף. הם רוצים לקנות ממתקים וחטיפים, וחושבים לעצמם "זוהי הנאה! זה נקרא כיף!" ואני אומר להם: "תזרקו את כל הזבל הזה לפח האשפה ותסתכלו באור היום. אם תוציאו את כל השטויות הללו מהראש, תוכלו סוף סוף להנות מאור השמש!" כמובן שהם מסתכלים עלינו וצוחקים, הם חושבים אותנו למשוגעים, אבל כך הם החיים בארצו של החובות הלבבות, ארץ השקפת התורה, שבה אור יום הוא דבר מהנה!

הנאות פשוטות

אור יום הוא רק דוגמא אחת של הנאה ממנה נהנה הפרוש, אבל אנחנו רק בתחילתה של מסע התענוגות - התענוגות האמיתיות של החיים. האם אתם מבינים איזה תענוג זה שיש לנו שתי עיניים? ומי שחושב לעצמו: "הרי לכולם יש שתי עיניים!" - ומה בכך? תשאלו אדם עיוור מה הוא היה נותן עבור עין אחת. עין אחת! הוא הרי היה מוכן לשלם מילונים! הוא היה "משתגע" משמחה אם הדבר היה בידו.

חישבו על התענוג שבאכילת פרוסת לחם! זהו אחד הדברים המענגים ביותר! ולשתות כוס מים! לוגמים נוזל שמביא חיים! צריך ללמוד להנות משתיית מים! ומה עם ההנאה שבנשימה? כאשר אנחנו לוקחים נשימה, אנחנו שואפים אל ריאותינו תערובת מיוחדת של גזים, שמפיחה בנו רוח חיים. כל נשימה נכנסת אל גופנו ונותנת לנו פֶּךָ חדש של אנרגיה.

זה שיש לך קורת גג מעל לראשך, וקירות ודלת שאתה יכול לנעול - איזו ברכה זה! זהו אושר; הבית שלך הוא המבצר שלך. כשאתה נכנס לבית מחומם, אתה צריך להנות ממנו! אמור לעצמך: "אה! חום הוא תענוג אמיתי!" האם לא אמרת כך אף פעם? אפילו לא פעם אחת? הסיבה לכך היא שהראש מלא בטלפונים וצעצועים וסופגניות, ולכן אין מקום להנות מבית חם ונעים.

חיים לשם הנאה

אמנם, לא תמיד ניתן לדבר את הדברים הללו בפני כל אדם. פעם ניגש אלי יהודי אחד צדיק, והוכיח אותי: "כיצד אתה מלמד אנשים שתכלית החיים היא להתענג ולהנות? האם כך היא דרכה של תורה - לרדוף אחרי תענוגים?"! אני הבטתי בו וחשבתי בלבי: "תסתכל על עצמך - אתה עונד על זרועך שעון, לי אין שעון. אתה נוסע ברכב לישיבה, אני הולך ברגל. מי כאן רודף אחרי תענוגים? אתה רודף אחרי תענוגים, אבל אינך משיג אותם, אני אינני רודף אחריהם, אבל הם

באים אלי. אני הולך ברחוב, ונהנה משתי מכוניות הפאר העוצמתיות שנתן לי הקב"ה - שתי רגלי. אני נושם את האוויר שהקב"ה נתן לי, ונהנה מהחיים!" סוג זה של תענוגים כשרים הוא חיוב! זוהי מצוה גדולה להנות כך מהחיים!

אבל לעולם לא תוכל להנות מדברים אלו, אם ראשך עמוס במותרות, בכל מיני הנאות חילופיות. לעולם לא תהנה מהמתנות שנתן לך ה', אם אתה סבור שהנאה פירושה לטייל בעולם. יכול להיות שתמצא קצת אושר חולף - פרוסת עוגה וטיול לשווייץ עשויים לדגדג לך קצת את העצבים, אבל אף פעם לא תהפוך לאדם מאושר. רק הפרוש, האיש שלימד את עצמו להתרחק מההנאות המזויפות הללו, רק לו יהיו חיים מאושרים בעולם הזה!

תענוגים רוחניים

אולם יש כאן ענין נוסף. מי שמרגיל את עצמו להנות מתענוגים ריקים ורדודים, לא רק שהוא לא יוכל לחיות חיים מאושרים בעולם הזה, אלא יש כאן עוד דבר עצום שהוא מפסיד. אני מגדיר זאת כרובד רביעי של הפרישות, עוד מניע להיות פרוש. מי שראשו עסוק ברדיפה אחרי הנאות ריקניות, לעולם לא יוכלו למצוא אושר בעבודת ה'. כאשר לאדם יש הנאות מלאכותיות, הוא לא יוכל להעריך את ההנאה של עבודת ה', של קיום המצוות.

יש אנשים שעבורם הדברים נשמעים מוזרים - אבל האמינו לי, יש תענוג גדול בקיום המצוות. ר' עקיבא היה מתפלל שמונה עשרה בשבת, וממלא דליים שלמים בדמעות. תלמידיו שאלו אותו: האם מותר לבכות בשבת? וענה להם ר' עקיבא: אני בוכה מתוך אושר (עיין ב"א"ח סי' רפח בשם האגור). הוא היה כל כך מאושר - הרי הוא שוחח עם ידידו הטוב ביותר! הדבר דומה לילד קטן שלא ראה את הוריו זמן רב, כאשר הוא חוזר הביתה הוא שופך את ליבו, ומספר להם כל מה שעבר עליו. הוא היה בין אנשים זרים, וכעת הוא חזר לאנשים אותם הוא אוהב, ושהם אוהבים אותו בכל ליבם. כך הרגיש ר' עקיבא כאשר עמד בתפילה בפני בורא העולם - הוא לא יכול היה לעצור את פרץ דמעותיו, הוא היה כל כך שמח ומאושר!

עבודה מתוך התלהבות

יש שמחה בתפילה, וכמו שכתוב: "וְשִׂמְחָתִים בְּבֵית תְּפִלָּתִי" (ישעיה נז, ז). פירוש הדבר הוא שכאשר באים לעמוד לפני ה' ולהתפלל, יש בזה הנאה, יש בזה "גישמאק" כהיו אומרים יהודים של פעם: "אה! א' גישמאקע מעריב!" אבל מי שהרגיל עצמו להנאות שטחיות ורדודות, אין לו תיאבון למעריב. אין לו אפשרות להנות מההנאות האמיתיות של החיים.

ואיזו הנאה גדולה יש בלימוד התורה! אדם שלמד כיצד להיות פרוש משאר ההנאות החילופיות הקיימות בעולם, **נהנה** לשבת ליד הגמרא! לכן אסור ללמוד תורה בתשעה באב, משום שדברי תורה הם משמחי לב. להבין סברא של הגמרא, לקלוט את התירוץ של התוספות - זה תענוג! מי שזוכה להבין איזה ענין שלא היתה לו בו הבנה - איזו שמחה יש לו. לכן רבא, שכל כל נהנה ושמח בלימוד התורה, לא שם לב שהוא יושב על ידו, ושמצבבועותיו נוזל דם (שבת פח, א). זאת היתה אהבתו האמיתית! השמחה של לימוד התורה!

רק מי שלמד כיצד להתנזר מתענוגות העולם הזה, יוכל לחוות את ההנאה וההתלהבות שיש בקיום המצוות. אמא יהודיה שמבשלת ארוחה עבור משפחתה - אם היא למדה להנות מהמצוות, כמה מאושרת היא תהיה בידועה שילדיה יאכלו את האוכל שהיא מבשלת עבורם. היא שמחה בכך שהיא זוכה להיות השליחה של השי"ת, עליו נאמר: "נתן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד" (תהילים קלו, כה). היא שליחה של חסד. האם אין זו זכות עצומה, עבור כל אשה ברת שכל? בעודה עומדת ומגישה את המנות לילדיה, היא מאושרת מכך שהיא זוכה להיות שליחה של הקב"ה, היא שמחה על כך שילדיה הצדיקים נהנים מהארוחה שהכינה. אשה זו היא "עובדת ה'" מאושרת, משום שהיא אינה חושבת כעת על בגדים ותכשיטים.

סיכום המניעים

כעת נסכם את שלושת הרבדים של הפרישות, שהם המניעים שמחמתם יעסוק האדם בעבודה חשובה זו.

הפרישות הראשונה היא הפרישות אותה מבאר המסילת ישרים, ותכליתה הוא שהאדם ילמד לשלוט על עצמו ולהתנזר ממותרות, כדי שלא יהיה משועבד לרצונותיו ולתאוותיו. בכך מתרחק הוא מן העבירה, שכן מי שהוא עבד לתאוותיו, קרוב יותר לבא לידי חטא.

הסוג השני הוא מה שלמדנו מבעל החובות הלבבות: יהודי צריך להשאיר את שכלו פנוי למחשבות והשקפות התורה, ולכן אין לו למלא את ראשו בעניינים גשמיים. צריך הוא להשתדל ככל יכולתו ששכלו יהיה פנוי עבור האוצרות הנפלאים של ציורים ומחשבות של תורה וקדושה. זוהי ההצלחה בחיים - למלא את ראשך במחשבות אציליות, ב"רהיטים" היפהפיים של סיפורי התורה והשקפותיה. לבנות שכל של תורה - זהו ההישג הגדול ביותר שיוכל האדם להשיג, אבל זה לא יוכל לקרות בשכל מלא בהנאות אחרות.

והמניע השלישי לפרוש מהעולם הזה, הוא משום שבכך יוכל האדם להנות באמת מהעולם הזה! פרישות אינה דכאון ועצבות! אדרבה, מי שראשו מלא בגשמיות, בעל כרחו הוא יתעלם מהתענוגים האמיתיים שקיימים כאן. הקב"ה חפץ שנהנה מהעולם הזה, אבל זוהי אמונת שצריך ללמוד אותה. פרישות פירושה ללמוד להנות ללא מותרות, להנות מהמינימום, להתענג על ההנאות הפשוטות שבחיים, אותן הנאות שנמצאות סביבנו תמיד ומזומנות לנו. וברגע שהאדם ירוקן את שכלו מההנאות המתועשות הללו, הוא יגלה את ההנאה העצומה האמיתית, את הסיפוק העצום, שבחיי תורה ומצוות. הוא יתענג מעבודת ה', מהתפילה, מחסד, מגידול ילדים - "בְּאַהֲבָתָה תִּשְׁגָּה תְּמִיד" (משלי ה, יט) - אהבת ה' תגרום לו הנאה עצומה!

וכל אלו יחד מייצרים קדושה - "קדושים תהיו - פרושים תהיו". לא רק שתהיה אדם מאושר, אלא תהיה רחוק מן העבירה. תתהלך בעולם הזה עם מחשבות אציליות בראשך, תעבוד את ה' בשמחה, בעודך נהנה מהתענוגים שה' ממטיר עלינו כל הזמן! לכן, כל יהודי צריך לשאוף להשיג איזו דרגה של פרישות - דרגה שהוא מסוגל להגיע אליה, משום שכל שישג יותר פרישות, כן ישיג יותר אושר וקדושה.

שבת שלום ומבורך!

פרושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך - ואהבת רק את ה'.

דבר ידוע וברור שאין אהבת הקדוש ברוך הוא נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי, ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה, כמו שצוה ואמר בכל לבבך ובכל נפשך (רמב"ם פ"י מהלכות תשובה ה"ו).

אהבת ה' מחייבת שלא לאהוב דרכי הגויים או להעריך חכמיהם, שלא להימשך אחר דעותיהם, או אפילו לחקות דרכיהם ומנהגיהם. ואהבת **רק** את ה'.

הצעד הראשון לאהבת ה' הוא לאהוב את שלומי אמוני ישראל, להעריך דרכיהם, להימשך אחריהם, ולהשתדל לידבק בחכמים ובתלמידיהם. ולדבקה בו (דברים יא, כב) הדבק בתלמידים ובחכמים ומעלה אני עליך כאילו נדבקת בי (ספרי שם, והובא ברש"י).

אהבת ה' מיוסדת על שני יסודות:

(א) ההערצה וההוקרה של שלימותו יתברך.

(ב) הכרת הטובה על רוב חסדיו יתברך עמנו.

ובכל נפשך - הנפש היא הכח הרוצה, [אם יש את נפשכם (בראשית כג, יח)], ופירושו בכל רצונך, ואמרו חז"ל (שם) בכל נפשך, אפילו כשהוא נוטל את נפשך, כי הרצון היותר חזק באדם הוא הרצון לחיות, [ונפש ביסודו פירוש חיים, וקרוב למילת נשף (שמות טו, י) שהוא הנפיחה והנשימה], ועם כל זאת אהבת בכל נפשך, אהבת למטיב בלי סוף, תהיה בלי סוף.

ובכל מאדך - בכל יכולתך. והנה מזה שלא אמר מלה אחרת של יכולת, כגון עוז או כח, וכתב **מאד** שהוא הרבה, בא ללמד שלא מספיקה האהבה בכל כחך, אלא חייב אתה לאהוב את ה' גם בכל הכשרונות והאמצעים שיש לך, נכסים, זמן, השפעה, כשרון השכל, וכח הגוף, הלב והנפש. **המאד**, כולם ניתנים לך מה', ומחמת אהבה והכרת הטוב, מחוייב ליחדם לאהבת הנותן.

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

האם זה בסדר לשתות הרבה קפה?

תשובה:

נגעת כאן בנושא חשוב מאוד, והוא השתעבדות להרגלים. לאנשים רבים ישנם כל מיני הרגלים. אדם שהוא עבד של העישון - עליו לדעת שהוא איבד את בחירתו החפשית. פעם פגשתי אדם שסיפר לי שיש לו מחלה קשה בריאותיו, והוא הגיע לארה"ב כדי לעבור טיפול רפואי. תוך כדי שהוא מספר לי את הדברים, הוא עמד ועישן. שאלתי אותו: "מדוע אינך מפסיק לעשן?" הוא ענה לי: "בבקשה אל תאמר לי את זה! הכל חוץ מזה". אדם זה הוא עבד, עבד כנעני. הוא מכר את עצמו להרגל, הוא כבר אינו אדם חפשי. ישנם אנשים שהם עבדים לשתית אלכוהול, ויש גם עבדים לאכילה. הם אוכלים יותר מדי - דבר שמזיק לבריאות.

כל סוג של הרגל פסול שאדם משועבד אליו, פירושו של דבר שהאדם מוותר על חירותו. אתה מוותר על חירותך לגדול ולהתעלות, משום שאתה עבד לעולם הזה, ובכך אתה מוגבל בעבודת ה' שלך. מאז שאני זוכר את עצמי, מעולם לא שתיתי קפה. מדוע שאשתה קפה? זה מיותר. מדוע שאהפוך למשועבד לאיזה הרגל? יש אנשים המכורים לקפה, הם מוכרחים לשתות קפה כל הזמן - הם עבדים. כל הרגל שמשעבד את האדם, פירושו של דבר שהוא אינו יכול לעבוד את ה' בשלמות.

מדור זה נתרם לע"נ:

להנצחות 076-599-4020